

3 ГРУДНЯ - МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ІНВАЛІДІВ

«ПЕРЕЛАМАТИ СИСТЕМУ БАЙДУЖОСТІ...»

Слово Президента України В. Ф. Януковича з нагоди Міжнародного дня інвалідів Шановні співвітчизники!

Згідно з рішенням Організації Об'єднаних Націй 3 грудня ми вшановуємо людей з особливими потребами.

Хоча було б правильно не раз у рік, а щодня приділяти особливу увагу тим нашим землякам, яким важче, ніж здоровим людям, боротися з життєвими труднощами. І я, як Президент, поставив собі завдання – переламати систему байдужості в ставленні держави до інвалідів.

Уже найближчим часом ми прискоримо роботу з імплементації норм Конвенції ООН про права інвалідів у вітчизняне законодавство. Ми впровадимо європейські стандарти життя для людей з особливими потребами.

Я особисто буду контролювати цей важливий процес, що йтиме паралельно із забезпеченням належних умов життя та духовних інтересів усіх наших співгромадян. Вважаю одним із державних пріоритетів забезпечення соціальної адаптації інвалідів, їхнє максимальне залучення до багатогранного життя країни.

Дорогі друзі! Сьогодні я хочу відзначити працю громадських організацій і об'єднань інвалідів та висловити сердечну вдячність усім, хто за покликом серця присвятив себе служінню людям з особливими потребами. Дякую вам за це.

Вірю, що ви завжди будете взірцем високої моралі, мужності і непохворної сили духу. Бажаю усім здоров'я, оптимізму і віри в те, що ми разом здолаємо життєві труднощі.

Віктор ЯНУКОВИЧ.

<http://www.president.gov.ua/news/18860.html>

В ПАЛАЦІ КНИГ – СВЯТО

Кримська республіканська установа «Універсальна наукова бібліотека ім. І. Я. Франка» на цьому тижні відсвяткувала своє 90-річчя. Сімферопольці, а також кримські студенти з різних куточків України пам'ятають її в дещо іншому образі, а кримські депутати – то й взагалі ушкоджені вологою книги, що зберігалися у підвальних приміщеннях, які треба було негайно рятувати.

Сьогодні бібліотека розташовується в одній з найкращих, найвишуканіших споруд міста - на Набережній. Ситуація за нинішніх часів унікальна – спрямована до неба завдяки архітектурному оздобленню летюча споруда була побудована саме для цієї бібліотеки і мала підвищувати престиж

книги, знань, культури і духовності. В ній працює кілька читальних залів (з гуманітарної, технічної і сільськогосподарської літератури, з міжнародних правових документів), є Інтернет-центр, де користувач має годину безкоштовного доступу до Інтернет-ресурсів, а також можна одержати чимало різноманітних послуг і консультацій.

Але 30 листопада про все це майже не йшлося – в урочистій обстановці свята фігурував несамоперед «людський фактор». Теплим словом, як і почесною грамотою і квітами, здється, не обминули нікого, відзначили навіть завгоспа, що порядкував таким великим господарством.

(Закінчення на 8-й стор.).

ОБЛИЧЧЯ ВЛАДИ

ПРО ВЛАДУ АБО ДОБРЕ, АБО ПРАВДУ

стор. 3

ДОРОГА ДО ХРАМУ

ПРО ДУХ СЕКТАНТСТВА, АБО «ХТО МАЄ ВУХА, ХАЙ ЧУЄ...»

стор. 5

ПОСТАТІ

ЧИ ДІЖДЕМОСЯ СВОГО ФЕТХУЛЛАХА ГЮЛЕНА?

стор. 6

СВІТ ТВОРЧОСТІ, ФАНТАЗІЇ, КРАСИ

В рамках відзначення Міжнародного дня інвалідів 29 листопада у Центральній міській дитячій бібліотеці ім. А. Гайдара відбулася зустріч друзів «Всіх нас книга подружила», на якій були підведені підсумки 7-го міського конкурсу творчості дітей з особливостями в розвитку «Який прекрасний цей світ».

На конкурс діти представили вірші, малюнки, всілякі вироби з природного матеріалу, вишивки, аплікації тощо. Дивлячись на ці прекрасні вироби, хочеться сказати: «Який прекрасний світ дитячої творчості, фантазії і краси».

Вже більше п'ятнадцяти років дружба зв'язує Сімферопольсь-

ку дитячу бібліотеку ім. А. Гайдара з центрами реабілітації дітей-інвалідів Центрального, Київського та Залізничного районів м. Сімферополя.

Сьогоднішня зустріч – це багаторічна традиція, а конкурс, що так подобається дітям, проводиться один раз на два роки вже більше п'ятнадцяти років. Діти представили не лише конкурсні роботи, але й підготували пісні і танці. Цього року вперше до них у гості приїхав Кримський театр ляльок з «Казкою-ланцюжком» Й. Рачека. Це був приємний, але не останній сюрприз, окрім вистави діти побачили слайд-шоу «Наша дружба почалася з... бібліотеки», яке їм продемонстрували працівники бібліотеки. Вони побачили себе ще зовсім маленьким, коли вперше переступили поріг бібліотеки ім. А. Гайдара.

Центральна міська дитяча бібліотека ім. А. Гайдара більше п'ятнадцяти років тому одним з пріоритетів своєї діяльності визначила – надання допомоги дітям з особливими потребами в їх соціальній адаптації. Саме тому у цьому закладі створені всі умови для спілкування дітей-інвалідів з однолітками, розвитку їх творчих, інтелектуальних здібностей та естетичного виховання. Бібліотекарі часто приходять в центри реабілітації до дітей цієї категорії з цікавими бесідами, літературними іграми, новими

книгами і журналами, а діти у відповідь також відвідують дитячі бібліотеки, що знаходяться поблизу центрів. Вся ця робота знайшла віддзеркалення в проєкті ЦМДБ ім. А. Гайдара «Милосердю двері відкрий», який є частиною міської, цільової, комплексної програми розвитку бібліотек м. Сімферополя «Столиця, що читає».

Інф. «КС».

Фото О. Носаненка.

КРИМУ ЗАГРОЖУЄ БЕЗВОДА

Постачання води на спекотний півострів постане грандіозною регіональною проблемою національного масштабу вже невдовзі, заявили на останній прес-конференції керівники Рескомводгоспу автономії.

46 років тому, коли води Дніпра вперше напоїли посушливий Крим з 400-кілометрового рукотворного русла Північно-Кримського каналу, тут народилася нова галузь – зрошувальне землеробство. Воно стало основою гарантованого виробництва сільгосппродукції на понад 400 тисячах гектарів, на які щороку подавалося до трьох мільярдів кубометрів дніпровської води, що становило 87% загальної потреби півострова у водних ресурсах. У містах і селах тоді розв'язали ще одну проблему надзвичайної ваги – водопостачання мешканців населених пунктів, які споконвіку страждали без питної води.

Води Славутича не лише пробудили до життя споконвічні солончаки, де доти не росло нічого, а й принесли в посушливі степи значні соціально-економічні зміни. Донедавна на зрошуваних землях, які займають 24 відсотки загальної площі сільгоспугідь півострова, вдавалося виробляти понад половину всієї валової продукції сільськогосподарства Криму. З вражаючим результатом канал запрацював уже в перші роки після запуску. Витрати на його спорудження сповна окупилися за п'ять років. А коштувала грандіозна рукотворна артерія разом із загальною вартістю всіх споруд у її зоні чимало – майже два мільярди карбованців. Масштаби зробленого вражають і досі: для прокладання русла каналу будівельники витягли понад 1 млрд. кубометрів ґрунту, у дніще і численні відгалуження вклали 3,5 мільйона кубометрів монолітного бетону і понад 4 млн. кубометрів залізобетону. Найбільший у Європі Північно-Кримський канал залишиться єдиним і головним життєдайним водним джерелом і в майбутньому, адже альтернативи у розв'язанні цієї проблеми немає.

(Закінчення на 4-й стор.).

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «Будівничий України».

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України.
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24;
відділів - 51-13-25;
51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@svitytsia.crimea.com
Стопінка в Інтернеті: <http://svitytsia.crimea.ua>

Газета набрана і зверстана в комп'ютерному центрі «Кримської світлиці» і віддрукована у друкарні видавництва «Таврида». (95000, м. Сімферополь, вул. Генерала Васильєва, 44).
Тел.: (0652) 583-220.
Зам. ...
Наклад - ...

Видаєць - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України. 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 201-65-23.
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: dp_gjv_mktu@ukr.net
Р/р «Об'єднаної редакції газети «Кримська світлиця»: 26000452086870 в АКБ «Укрсоцбанк» м. Сімферополя МФО № 324010 код ЄДРПОУ 20679407

«ЗГУРТОВАНО ТА СПІЛЬНО...»

Президент України Віктор Янукович обіцяє робити все для зміцнення єдності народу та посилення консолідаційних процесів в українському суспільстві. Про це йдеться у вітанні глави держави з нагоди 19-ї річниці Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року.
В.Янукович констатував, що майже два десятиліття тому український народ остаточно підтвердив свій вибір на користь незалежного та демократичного розвитку, використав історичний шанс мирним правовим шляхом здобути державність.
«Понад 90% громадян, які 1 грудня 1991 року взяли участь у Всеукраїнському референдумі щодо підтвердження Акта проголошення незалежності України, визначили власне майбутнє. Того дня громадяни незалежно від національної чи конфесійної приналежності, регіону проживання, політичних поглядів, світоглядних та інших уподобань об'єдналися навколо єдиної мети - будувати суверенну державу», - відзначив Президент.
На його переконання, «цей приклад істинного патріотизму та єдності і нині залишається для нас взірцем консолідованої дії народу задля вирішення завдань історичної ваги».

Як наголосив В.Янукович, сьогодні, в час глобальних викликів, успішно розвиватися спроможні лише ті держави, громадяни і влада яких діють згуртовано та спільно.

НА МАЙДАНІ ПИЛ СПАДАЄ, ЗАМОВКАЄ РІЧ. ВЕТО... НІЧ...

30 листопада перед відльотом до Казахстану для участі у Саміті ОБСЄ Президент України Віктор Янукович у Міжнародному аеропорту «Бориспіль» провів нараду з економічним блоком Уряду та Адміністрації Президента щодо Податкового кодексу.
Відкриваючи нараду, Глава держави наголосив, що хоч почути від урядовців та керівників Адміністрації їхню фахову думку щодо Податкового кодексу та тих його розділів, які необхідно доопрацювати. «Я хотів би, щоб ви до четверга ще попрацювали по тих розділах, які сьогодні ми повинні з вами змінити. Давайте все, що стосується

права товаровиробників, бізнесу - там, де вони порушуються і що треба, на ваш погляд, змінити, - щоб ми визначили напрямки, у яких нам треба працювати», - сказав Президент України.
«Я поділяю стурбованість людей тим, що в цьому проєкті суттєво обмежені права підприємців, непомірно посилені роль податкової адміністрації. Я категорично проти таких підходів і, користуючись правом вето, повертаю Податковий кодекс до Верховної Ради», - говориться у заяві В. Януковича щодо Податкового кодексу, розміщеної на офіційному сайті Президента України.
* * *

ГЛАС НАРОДУ

2 грудня Верховна Рада

України ухвалила нову редакцію Податкового кодексу з урахуванням поправок Президента Віктора Януковича, серед яких і збереження нині діючої спрощеної системи оподаткування.
Народні депутати, зокрема, виключили першу главу Розділу XIV (про єдиний податок для фізичних осіб-підприємців) та продовжили дію указів про спрощену систему оподаткування до внесення змін до указанного розділу. Тобто, 2011 рік підприємці працюють по-старому, сплачуючи єдиний податок у розмірі 200 грн. на місяць. Крім того, не застосовуються нові обмеження по видах діяльності і по кількості працівників. Також не скорочується з 500 тисяч грн. до 300 тисяч грн. на рік сума, яка є граничною для таких підприємців, щоб залишатися на єдиному податку.

ЗЕМЕЛЬНА МАФІЯ У КРИМУ МОЖЕ ЗАЗНАТИ СЕРЙОЗНОГО УДАРУ

Ще до нового року в Криму пройде перший земельний аукціон. Про це заявив тимчасовий виконувач глави кримського уряду Павло Бурлаков. Керівник Республіканського комітету із земельних ресурсів автономії Олександр Чабанов уточнив: торги, на які виставлять півсотні земельних ділянок за межами населених пунктів Криму, пройдуть уже наступного року. Але від них кримські урядовці очікують справжнього «прориву» у земельно-бізнесі на півострові, адже раніше земля в Криму передавалася в оренду чи продавалася у непрозорий спосіб і за заниженою ціною.
Кримські урядовці обіцяли провести перші земельні аукціони ще влітку. Втім, реалізація цих планів затяглася. Керівник Рескомзему Криму Олександр Чабанов пояснює це тим, що Кабінет Міністрів України у вересні своєю постановою затвердив новий «Порядок продажу у 2010 році земельних ділянок несіельсько-сподарського призначення на земельних торгах», який дещо ускладнив процедуру аукціонів. Тож їхнє проведення спершу відклали на листопад, потім на грудень, а тепер ще на місяць.
Однак Олександр Чабанов стверджує, що цього разу уже точно до 20 грудня уряд автономії затвердить ліцензії - організаторів торгів, потім 27 грудня призначить їхнє проведення. І за місяць, тобто наприкінці січня 2011 року, торги відбудуться - вперше в автономній республіці. Для цього кримський уряд навіть видав два каталоги з фотографіями й описом ділянок.
Подібні торги уже пройшли у сусідньому Севастополі. Там права оренди на ділянку площею 1,3 гектара в середині листопада були продані за 1,7 мільйона гривень.
На перші торги Рада міністрів Криму вирішила виставити 56 ділянок практично в усіх регіонах автономної республіки. За словами Олександра Чабанова, у каталогах можна подивитися точне розташування, графічні матеріали, цільове призначення, а також - де право оренди, а де викуп. Практично всі ділянки землі, що пропонує кримський уряд, на 90% - це рекреаційне призначення.
Ділянки розташовані в Бахчисарайському, Сімферопольському, Ленінському, Сакському, Чорноморському і Джанкойському районах, а також неподалік Армянська, Феодосії і на території Великої Ялти - всі за межами населених пунктів. Загальна площа землі - близько 760 гектарів.
Олександр Чабанов не зміг назвати очікувану суму виторгу, оскільки процес початкової нормативно-грошової оцінки землі ще триває, але сказав, що це буде суттєвим додатком до кримського бюджету.
Володимир ПРИТУЛА. (Радіо Свобода).

«НАМ, ВЕТЕРАНАМ, ДАЛІ ВТРАЧАТИ НІЧОГО...»

Цього тижня на імprovізовану (бо редакція й досі опечатана) планірку «Кримської світлиці» у відому усім «світличанам» привокзальну артеківську будівлю завітав голова Кримського відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів А. Й. Іванов (на фото). Анастолій Йосипович передав для редакційної бібліотеки (отже, скоро «Світлиця» відчиститься?) останнє, цьогорічне видання книги Ф. Моргуна «Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу», підтримав наш невеличкий (залишилося восьмеро) колектив добрим, дружнім словом і попросив розмістити хоча б в Інтернеті деякі ветеранські заяви з приводу наших наболілих українських проблем.
До книги визначного українця Ф. Т. Моргуна, яка мала б стати настільною для кожного, кому болить наша українська доля, ми ще повернемося. А сьогодні на прохання А. Й. Іванова публікуємо звернення українських ветеранів на захист державної мови.

Голові Верховної Ради України Литвину В.М., народним депутатам України, громадсько-політичним діячам та українському народу щодо недопущення реалізації антиконституційного законопроекту №1015-3 «Про мови в Україні»

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ

Всеукраїнське об'єднання ветеранів (ВОВ) нараховує у своїх рядах понад мільйон фіксованих членів - учасників бойових дій, ветеранів війни і праці, воїнів УПА, інвалідів війни та інших категорій пенсіонерів, у тому числі Збройних Сил України. Об'єднання має свої відділення у всіх областях України і є одним із найбільших та впливових громадських організацій у державі.
Всеукраїнське об'єднання ветеранів вкрай занепокоєне й висловлює протест проти намагань україноненависників остаточно розчлентити українську націю шляхом поділу України за мовним принципом з подальшою ліквідацією державного статусу української мови і перетворення її у губернію новітньої Російської імперії. Процеси русифікації вже набирають оберти на півдні України і не тільки.
Саме таку логіку ми вбачаємо у діях тих політиків, які настирили і цинічно збудують суспільство, порушують політичну стабільність неіснуючою проблемою утисків російської мови і просувають ідею двомовності України, що може призвести до розколу нашої держави. У той же час є очевидним і незаперечним, що в дійсності необхідно захищати державну українську мову, бо переважна більшість книг, газет, журналів, каналів українського телебачення є російськомовні. У законодавчому органі держави Україна значна

частина депутатів демонстративно ігнорують українську мову, а депутати комуністи на лацканах носять знак депутата неіснуючої держави - колишньої імперії СРСР.
Свій божевільний намір регіонали разом з депутатами-комуністами втілюють у життя шляхом зареєстрованого у Верховній Раді проєкту №1015-3 «Про мови в Україні», авторами якого є О. Єфремов, П.Симоненко, С.Гриневецький. Вводячи поняття регіональної мови, проєкт Закону ще більше погіршує функціонування української мови, як державної.
«Це при тому, що Конституція України 1996 року (ст.10) на найвищому законодавчому рівні закріпила статус української мови як єдиної державної і всі решта законів повинні відповідати цій конституційній нормі. Згаданий законопроект також протирічить чинному Закону «Про мови в УРСР», ухваленому в 1989 р., який утверджує українську мову як державну. Крім того, слід зауважити, що в українському суспільстві тенденція до утвердження державної мови істотно збільшилася, а проєкт Закону «Про мови в Україні» намагається її звести нанівець.
Мабуть, для всіх є очевидним, що нинішня влада діє не за законами країни. Підтвердженню тому безліч: здача Севастополя, формування антиукраїнської більшості у Верховній Раді, наступ на демократію, утиски своєї мови, скасування екзамену з української мови при вступі в аспірантуру та кандидатського екзамену з української мови, що є протиправним та не відповідає вимогам Конституції України.
Законопроект народних депутатів О. Єфремова, П. Симоненка, С. Гриневецького «Про мови в Україні» із того ж розряду беззаконня. Він входить у про-

тирчія з Конституцією України, рішенням Конституційного Суду «Про державний статус української мови», ухваленим 14 грудня 1999 р., яким визнано, що в українському законодавстві поняття державна (офіційна) мова має єдине значення: «Мова, якій державою надано правовий статус обов'язкового засобу спілкування в публічних сферах суспільного життя в Україні». Особливу увагу звертає на себе офіційне тлумачення Конституційним Судом статті 10-ї Конституції України: «Українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначаються законом». Конституційний Суд тоді відзначив, що українська мова символізує державотворчу роль української нації і є невід'ємним атрибутом поняття «конституційний лад», змінювати який може тільки народ шляхом всеукраїнського референдуму.
Зазначений законопроект цинічно перекручує засади Європейської Хартії регіональних мов, цілком руйнує мовно-культурну практику, що склалася у світовому суспільстві. Нівелюючи Європейську Хартію, автори законопроекту порушують її основний принцип, який стверджує, що захист мов меншин не повинен відбуватися за рахунок звуження застосування офіційної державної мови. Зокрема, в Хартії йдеться про захист мов, які зникають і яким потрібна державна підтримка. Перелік таких мов Хартією чітко визначений. Російська мова там не значиться, оскільки має всі засади для свого розвитку і в Російській Федерації, і поза її межами. Натомість українську мову століття-

ми винищували і, як бачимо, не зникла ця загроза і нині, якщо Закон «Про мови в Україні» буде ухвалено Верховною Радою.
Європейську Хартію підтримки регіональних мов та мов національних меншин промосьові шовіністичні групи в Україні використовують всупереч її духові й букві, з метою витіснення української мови із суспільного життя та роздмухування міжнародних конфліктів на мовному підґрунті. Натомість Генеральний Секретар Ради Європи Террі Девіс 20 квітня 2009 року у своєму публічному виступі застеріг європейську спільноту від викривленої трактовки Європейської Хартії регіональних мов, підкресливши, що завданням Хартії є: «Збереження політичної стабільності при територіальній цілісності». Не випадково в Хартії регіональних мов та мов національних меншин зазначається: «Зменшення конфліктного потенціалу міжмовних стосунків передбачає не тільки безперешкодне використання говірок усіх національних спільнот, але й створення сприятливих умов для реалізації об'єднаного потенціалу державної мови».
Тож не випадково Вчена рада Інституту української мови Національної Академії Наук України та Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні нещодавно надали Верховній Раді України негативні експертні оцінки законопроекту №1015-3 «Про мови в Україні». Таким чином, приходимо до висновку, що захист української мови потрібний уже на міжнародному рівні, зокрема, таких впливових організацій, як ООН, Рада Європи, ЮНЕСКО.
Всеукраїнське об'єднання ветеранів, керуючись Ухвалою VII з'їзду ВОВ, звертається до Вас, величезношановний Володимире Михайловичу, до впливових політиків, народних депутатів України, авторитетних громадських діячів, до українського народу з пропозицією вимоги публічно засудити законопроект №1015-3 «Про мови в Україні», не допустити його реалізації, як правового акту, що на мовному підґрунті руйнуватиме політичну стабільність у суспільстві та по-

роджуватиме регіональний сепаратизм у державі.
Ми також наголошуємо, що цим антидержавницьким, шовіністичним законопроектом впроваджується право на засоби зрощення українців, що є злочинним, якому назва - лінгвоцид. З цього приводу у 1995 році Генеральна Асамблея ООН у своїй резолюції «Про підтримку культури корінних народів» надала чотири основні ознаки лінгвоциду корінних народів: занепад рідної мови корінної нації, винищення рідномовної школи, руйнування національної церкви та ігнорування рідномовної книги.
Вважаємо доцільним нагадати, що 19 жовтня 2010 р. зусиллями патріотичної громадськості сформовано Всеукраїнську координаційну Раду захисту української мови. До складу цієї ради ввійшли основні фахові науково-дослідницькі центри, дотичні до проблеми націєтворення, громадські організації національно-патріотичного спрямування та впливові громадські формування української діаспори. Всеукраїнське об'єднання ветеранів є одним із засновників цієї громадської організації, що ставить метою мобілізацію всіх діячих засобів щодо відстоювання єдиного державного статусу української мови.
Ми, ветерани-патріоти, усвідомлюємо небезпеку, яка визріває для української нації та її держави, тому готові до найрішучіших протестних дій, так як далі нам втрачати нічого.
З повагою,
Голова Всеукраїнського об'єднання ветеранів В. О. ГУМЕНЮК.
28 жовтня 2010 р.

ПРО ВЛАДУ АБО ДОБРЕ, АБО ПРАВДУ

Народне прислів'я мовить: «Що з воза впало, те пропало». Проте, влада ніколи не дослухається до мудрості свого народу. А все тому, що проблеми, які виникають від її необачних чи помилкових дій, завжди вирішувалися за рахунок того ж таки народу. Що ж до нашої влади, так вона й надалі творить, або законотворює, завжди на свій розсуд і, чомусь, завжди безкарно.

У Севастополі впротягом 90-х років минулого століття цілеспрямовано знищили більше 30 дитсадків (це я про те, що тоді з нашого воза впало...) Приміщення віддавали в оренду, перебували, продавали, бо, мовляв, їх стало забагато, наповненість не стовідсоткова. Через десять років такого господарювання черга дошкільної освіти навчальних закладів у місті сягнула 5000 тисяч. Ця цифра з року в рік зростає, адже держава заохочує народжуваність дітей. Відібрати назад приміщення – не так просто. А якби й змогли відібрати, так вони вже перебудовані й облаштовані під інші потреби.

Одне з таких приміщень цього тижня спричинило неабияку соціальну напругу у місті: батьки початкової школи білінгвальної гімназії №2 вийшли на мітинг через те, що будівлю, у якій тепер знаходиться початкова школа гімназії, мають намір повернути назад у мережу дошкільних навчальних закладів, де вона й перебувала, до вищезгаданих 90-х років.

Моя розмова з кандидатом психологічних наук, головним спеціалістом з питань дошкільної освіти Севастопольського управління освіти і науки Оленою Миргород лише підтвердила, що проблема є і вона вимагає термінового вирішення:

– **Скільки дитсадків має наше місто?**

– У Севастополі сьогодні 87 дитячих навчальних закладів з контингентом малюків – 12,5 тисяч. Попри те, що мережа дитсадків досить добра, вона не повною мірою задовольняє потреби населення. У період 1992–1999 років було закрито 32 дошкільних навчальних заклади. Черга на місце у дитсадку сьогодні вже сягнула за 5000 тисяч.

Протягом жовтня поточного року усіма службами міського управління освіти і науки опрацьована регіональна програма розвитку дошкільної освіти м. Севастополя на 2011–2015 роки. Програма містить кілька розділів, де зазначені заходи, здійснення яких дозволить частково вирішити проблему. Я можу назвати деякі розділи програми:

Передусім це – збільшення груп і місць у вже діючих дитсадках. Позаяк деякі приміщення дитячих закладів були раніше недокомплектвані дітьми через те, що потребували ремонту, мережа груп в наступному році збільшиться десь на 12, це дасть можливість влаштувати в дитсадки 240 дітей.

Другий розділ програми – повернення дошкільних навчальних закладів, які довгий час, з тих чи інших причин, використовувалися не за призначенням. Планується поновлення дитсадку №105 у селі Фронтове. Колись там дітей було мало, зараз – побільшало. Затвердження регіональної програми дозволить збільшити фінансування й до 2015 року цей дитячий заклад понов-

Олена Миргород.

лять. Таких дитсадків немало: №25, №70, тобто ті приміщення, які ще можливо повернути, повернуть. Це питання розглядається сьогодні на рівні міськради та держадміністрації.

Ще один надзвичайно важливий розділ: в школах відкриваються групи короткочасного перебування 5-річних дітей. Тобто, згідно з новим законом, що набув чинності в липні поточного року, про обов'язкову дошкільну освіту, планується відкриття груп короткочасного перебування на базі загальноосвітніх навчальних закладів. Дітей будуть приводити десь на три години до школи для проведення з ними занять. Таким чином можна охопити дітей дошкільною освітою.

– **Якими кадрами це питання вирішуватиметься?**

– Будуть відкриті додаткові ставки, кадри відноситимуться не до шкіл, а до дошкільних навчальних закладів. Все це заплановано в регіональній програмі, фінансування якої складатиме більш як 40 мільйонів гривень.

– **Сьогодні на нараді пройшло затвердження нових Статутів дошкільних навчальних закладів. Вони суттєво відрізняються від попередніх?**

– Прийняття нових Статутів пов'язане з тим, що наші дитсадки стають юридичними особами.

– **Це спрощуватиме ведення господарської діяльності?**

– Це продиктовано появою нових нормативних документів.

– **Прокоментуйте, будь ласка, батьківський бунт в білінгвальної гімназії №2 через наміри повернути приміщення початкової школи гімназії, в якому раніше був дитсадок, в мережу дошкільної освіти.**

– Сьогодні це питання й справді розглядається, проте кінцеве рішення ще не прийнято. Справді, вирішення цього питання викликало деяку соціальну напругу, але все буде продумано й вирішено в інтересах дітей.

Подякувавши Олені Миргород за відверту й змістовну розмову, я поспішаю в давно знайомий мені дошкільний навчальний заклад №12, де навчальний і виховний процес ведеться українською мовою. Керує ним вже 25 років поспіль заслужений працівник освіти Докія Дягілева. Вона народилася у м. Косів, що на Івано-Франківщині, але залюблена у Крим, Севастополь та свою надзвичайну роботу – виховання малюків. Її запитую:

– **Які зміни в життя дитсадку внесе його новий Статут?**

– Життя вимагає змін. Вже кілька років йшли розмови, що кожен дошкільний навчальний заклад має стати юридичною особою. Цього вимагають закони про дошкільну освіту. Статуту перших трьох дитсадків Ленінського району Севастополя, у тому числі й нашого, вже затверджені на сесії райради. Ми ніколи не по-

годжувалися на те, щоби мати окремо свій рахунок й бути окремими юридичними особами, бо звикли замикатися на районний відділ освіти і завжди всього нового боялися. Але якщо це необхідно, то маємо погоджуватися, аби відповідати сучасному законодавству. Зараз ми, всі завідувачі дошкільними навчальними закладами, проходимо юридично-фінансове навчання в управлінні освіти, де всьому цьому нас навчають.

– **Може це спрощуватиме вашу звітність?**

– Якщо буде повне фінансування, звісно, тоді така самостійність потрібна. Зараз, до нового року, ми пройдемо реєстрацію, як цього вимагає Статут, після чого будемо працювати за договором з нашою центральною бухгалтерією. Своя бухгалтерія, думається, з'явиться у нас не скоро. То ж, вирішення господарських питань вимагатиме від нас об'єднаних дій. Це думка не лише моя, так думають чимало завідувачів. Нас буде обслуговувати наша центральна районна бухгалтерія. Але керівник дитсадку матиме набагато більше відповідальності. Від кошторису до організації навчального й виховного процесу – все ляже на плечі керівника дитсадку. Тому про спрощення будь-якого питання просто не йдеться. Але, як я вже сказала на початку розмови, життя не стоїть на місці й ми маємо крокувати в ногу з часом.

Отже, як я зрозуміла з розмови з двома досвідченими фахівцями, закони не обговорюються, вони – виконуються. Плин життя, нова влада – все це вносить корективи, призводить до змін й лише час розсудить на користь вони, чи на шкоду. Наприклад, мені незрозуміло, як працюючи батьки зможуть відвести дитину для короткочасного її перебування у загальноосвітній школі і вже через три години бігти за нею. Й куди подіти її на решту часу, поки триватиме їх робочий день? Адже восьмигодинного робочого дня в установах ще ніхто не відмінив.

Питань забагато, з огляду на шпальти газети. Одне зрозуміло: помилки й прорахунки влади завжди лягають на плечі громадян. Якби тоді, на початку 90-х років, минулого вже тепер століття, влада передбачила, у що виллється знищення 32 дошкільних навчальних закладів, зараз не було би

Докія Дягілева.

стільки клопоту. Адже, навіть за умови вищезгаданих вимушених змін, черга у 5000 севастопольських дітей поменшає не скоро й не так суттєво, як хотілося б. Як відомо, народжуваність у Севастополі в останні роки збільшується на 250–300 немовлят щорічно. А це значить – щороку треба приростати ще одним дитсадком.

Про такі передбачено-радісні проблеми у жодній з нових програм не йдеться. Як і про відповідальність влади за помилки, хай і десятирічної давнини. А даремно...

Лідія СТЕПКО.
м. Севастополь.

ВЕРХОВНА РАДА ВІДМОВИЛАСЯ ПІДВИЩИТИ ПЕНСІЇ ПЕДАГОГАМ

Верховна Рада України відмовилася внести зміни до статті 57 Закону України «Про освіту» щодо пенсійного забезпечення та оплати праці педагогічних працівників.

Як передає кореспондент УНІАН, за ухвалення відповідного проекту закону проголосував лише 121 народний депутат із 408 зареєстрованих у сесійній залі.

Законопроектом передбачалося запровадження обрахунку пенсії педагогічним працівникам в розмірі 80% від суми зарплати. За кожний повний рік роботи на посадах педагогічних працівників передбачалося збільшення розміру на один відсоток, але не більше, ніж на 90% середньомісячного заробітку.

З метою встановлення соціальної справедливості та заохочення для роботи у загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладах науково-педагогічних, педагогічних працівників, які мають вчене звання, пропонувалося встановити підвищені оклади для цієї категорії: за науковий ступінь кандидата або доктора наук відповідно на 15 і 25 відсотків посадового окладу, за вчене звання доцента або професора – відповідно на 20 і 30 відсотків посадового окладу.

Зважаючи на значне навантаження на Пенсійний фонд, законопроектом пропонувалося поетапне введення нової системи обрахунку пенсій педагогічним працівникам.

ВЛАДУ ЗАКЛИКАЮТЬ «ЗАТЯГТИ ПАСКИ», ЩОБ БУТИ БЛИЖЧОЮ ДО НАРОДУ

Голова Верховної Ради Володимир Литвин зазначає, що при ухваленні державного бюджету на 2011 рік передбачається «урізати» пенсії і зарплати чиновників. Як передає кореспондент УНІАН, про це він сказав в ефірі радіо «Ера-FM».

В.Литвин зазначив: «Передбачається при прийнятті бюджету урізати пенсії, я маю на увазі тим, хто отримує величезні пенсії». За його словами, «зарплати і пенсії, які мають високий рівень, необхідно привести у відповідність».

При цьому, вважає В.Литвин, «це не дозволить наповнити бюджет, бо це будуть не такі великі кошти. Але, разом з тим, коли сьогодні влада веде мову про те, що складно, треба потерпіти, то люди закономірно ставлять питання, що треба потерпіти всім». Він наголосив, що владі, «закликаючи до того, щоб затягувати паски», необхідно і самій це зробити. «Момент доволі складний, і, очевидно, треба його пережити усій владі разом з людьми», – зазначив голова ВР.

Він повідомив, що звернувся до уряду з проханням внести на розгляд парламенту «відповідний документ про Кіпр, тобто про ліквідацію угоди про співпрацю ще Радянського Союзу з Кіпром, куди найчастіше виводяться гроші з України». «Якби це можна було прийняти рішенням Верховної Ради, то я вас запевняю, що рішення було б давно прийняте, але це повинен бути документ з уряду», – зазначив В.Литвин.

За його словами, у разі ухвалення такого документу вдасться збільшити надходження до бюджету.

ПЕТРО СИМОНЕНКО ОСЕЛИВСЯ В РОЗКІШНОМУ МАЄТКУ ПІД КИЄВОМ

Лідер Комуністичної партії Петро Симоненко оселився в розкішному маєтку під Києвом, у селі Горенка.

Сюжет про маєток лідера комуністів вийшов на каналі «1+1». Як відзначають журналісти, одна тільки земля під цим будинком коштує понад 1,5 мільйона доларів.

Площа маєтку Симоненко становить близько півтора гектара землі.

Крім будинку там є кілька підсобних приміщень, ліс для прогулянок. На території стоять кілька розкішних іномарок. Журналісти побачили, як по парку гуляє дружина Симоненка з дітьми. До маєтку пресу не пустили. Довелося знімати з городів сусідів.

<http://www.pravda.com.ua/news/2010/11/28/5620954/>

ГОЛОВА СІЛЬРАДИ КРИМУ ЗАСУДЖЕНИЙ ЧЕРЕЗ ХАБАР

Голова однієї з сільських рад Бахчисарайського району Криму засуджений до дев'яти років ув'язнення за одержання хабара, зловживання службовим становищем та посадове підроблення, повідомила прес-служба генеральної прокуратури України.

У червні 2008 року він отримав 60 тисяч доларів від фермера за сприяння в отриманні земельної ділянки. Голова сільради підробив рішення сесії про клопотання перед райдержадміністрацією про видачу розпорядження.

Сімферопольський райсуд наприкінці листопада засудив посадовця до дев'яти років в'язниці з позбавленням права обіймати посади в органах місцевого самоврядування на три роки і конфіскацією майна.

<http://crimea.unian.net/ukr/detail/22286>

ЯЛТИНСЬКИЙ ПОСАДОВЕЦЬ ЗА ЗЕМЛЮ ПІШОВ ПІД СУД

Прокуратура Криму направила до суду кримінальну справу стосовно колишнього заступника начальника управління головного архітектора міськради Ялти, обвинуваченого в незаконному узгодженні проектів відведення 19 земельних ділянок на території Місхорського парку-пам'ятника загальнодержавного значення і Юсупівського палацово-паркового комплексу, ринкова вартість яких становить понад 3,6 млн. грн., повідомила прес-служба Генпрокуратури України.

Наглядове відомство пред'явило позови про визнання недійсними державних актів на ділянки у межах об'єктів природно-заповідного фонду і земель історико-культурного призначення.

Для забезпечення відшкодування збитків на майно обвинуваченого, якому обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, накладено арешт.

<http://crimea.unian.net/ukr/detail/22285>

КРИМУ ЗАГРОЖУЄ БЕЗВОДДЯ

ПОСТАЧАННЯ ВОДИ НА СПЕКОТНИЙ ПІВОСТРІВ ПОСТАНЕ ГРАНДІОЗНОЮ РЕГІОНАЛЬНОЮ ПРОБЛЕМОЮ НАЦІОНАЛЬНОГО МАСШТАБУ ВЖЕ НЕВДОВЗІ, ЗАЯВИЛИ НА ОСТАННІЙ ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ КЕРІВНИКИ РЕСКОМВОДГОСПУ АВТНОМІЇ

БІДИ – ВІД БІДНОСТІ

Цього року Північно-Кримським каналом на півострів приїшов один мільярд кубометрів води, замість колишньої звичайної норми 2,5 млрд. Основним споживачем її є сільське господарство. З моменту припинення подачі води її залишки традиційно використовували на заповнення наливних водосховищ, вологозарядку і поливи сільгоспкультури.

Усього з початку поливного сезону водогосподарські організації Рескомводгоспу забезпечили подачу води для поливу сільгоспкультури в об'ємі 675 мільйонів кубометрів (торік – 718 млн. куб. м). З них 152 мільйони кубів використали для поливу зерно-кормових культур і 506 млн. куб. м води – для вирощування рису.

Цієї осені канал закінчив зрошувальний сезон найважче. Фахівці визначили нинішній стан «ріки життя» як катастрофічний, з сумом констатуючи, що задовго до свого 50-літнього ювілею магістраль постаріла мало не до втрати працездатності. Прикрі становище каналу непокоїть фахівців уже майже двадцять років. Нині складне грандіозне господарство продовжує занепадати на очах. На деяких ділянках продірявилось бетоне покриття, яке падає у вимиті течією «пазухи». Затяжне зволікання з латанням промоїн призводить до різкого подорожчання реставраційних робіт. Постійні ремонти старих насосно-силових агрегатів, електроапаратури, транспортних підстанцій, кабелів, труб, сальників, дрібного устаткування щодня потребують грошей, яких немає. Всі насосні станції давно вимагають кардинальної реконструкції. Нікудишне фінансування ремонтно-експлуатаційних робіт призводить до передчасного руйнування дорогого водогосподарського комплексу і створює нестійку, часом тривожну, морально-психологічну ситуацію чи не в усіх підвідомчих Рескомводгоспу автономії організаціях, де працює кілька тисяч спеціалістів. Безпросвітне фінансове становище ускладнюють і значні борги міськводоканалів, потужний прес податку на землю, зайняту об'єктами служб каналу і численними його виробничими базами, гідросторами, насосними. Тягар стає все важчим, а кошти на це кримський бюджет не передбачає, традиційно скупий і державний – навіть на найнагальніші потреби дієздатності й життєзабезпечення роботи каналу, водогосподарського будівництва і зрошувального землеробства.

Дефіцит техніки й матеріалів не дає змоги виконувати в повному обсязі ремонт зрошувальних систем. Особливо розпачлива ситуація у внутрігосподарській зрошувальній мережі, яка перебуває на балансі господарств-користувачів. Єдина надія в них – на довгочасні кредити, які хоч якось дадуть змогу виправити ситуацію.

Справжньою бідою каналу стало масштабне розкрадання на всій дистанції його траси об'єктів зрошувальних систем. Протягом багатьох років стали буденними повідомлення про поцуплене устаткування, апаратуру, кабельні лінії, труби. Зневірившись у належній допомозі міліції, працівники каналу організують власні заходи охоронців і посилюють чергування. Навіть за цих умов працівники головної артерії Криму цілодобово, за будь-якої погоди працюють в степах, чергують біля насосних, роблять усе можливе, щоб зберегти об'єкти.

У будівництво останньої черги каналу уже не вірять, бо спорудження припинено на невизначений час у зв'язку з ненаданням коштів, як і у прокладання ґрунтових водоводів для постачання питною водою населених пунктів трьох найпосушливіших районів – Ленінського, Чорноморського і Роздольненського, мешканці яких досі змушені пити воду, нерідко зовсім непридатну для споживання.

Невтішні справи і на довгобуду каналу, на трасах якого розкладаються і руйнуються об'єкти особливо безкарно, хоча їх спорудження затверджено постановою Кабміну України, ще 17 (!) років тому. Та й будувати вже, схоже, нікому, бо найбільші на півострові організації «Кримканалбуд», «Кримводбуд», «Кримводпроект»

господарствам за неї розраховуватися нічим. Разом з тим аграріям болить кричуща безгосподарність державного масштабу, зокрема, те, що понівечене русло каналу не бетонують роками. А земляні береги – то шалена втради. Як досягнеш її економії, коли кризь ґрунтові ділянки цілосезону протікає, як кризь сито, кількасот мільйонів кубометрів дорожньої, справді життєдайної тут дніпровської води?

Тож у минулому залишився традиційний двомільйонний валовий збір кримського зерна – нині він зменшився рівно вдвічі. Настільки ж скоротився з постійних понад 100 тисяч тонн білого зерна і вал рису, отримати який без

спеціальна програма відродження зрошувального землеробства. Тож цього року аграрії використали всього ледь третину загальної площі зрошуваних земель – 138 тис. га.

«На останній номінальній поливній площі без додаткових капіталовкладень зрошення не може бути використано з причини тривалої експлуатації мережі без жодних планових ремонтних і відновлювальних робіт, а також внаслідок прямого знищення трубопроводів, дощувальної техніки та всіх інших внутрігосподарських меліоративних об'єктів», – констатують інспектори.

І це – при тому, що кримське зрошення побудовано таким чином, що використовувати його потрібно саме регулярно. Невикористання мереж призводить до знищення не лише їх самих, а й

Північно-Кримський канал.

нині майже розкомплектовані, а класні спеціалісти розбіглися, хто куди, рятуючись від безгрошів'я. Але навіть у такій складній ситуації працівники водогосподарського комплексу півострова у розпач не впадають: з року в рік планомірно готуються до чергових поливних сезонів, щоб такі гарантувати стабільне забезпечення водою зрошувального кліну, кримчан і курортників.

БЕЗ ВОДИ – НІ ТУДИ Й НІ СЮДИ...

Усі зусилля спрямовано на заощадження електроенергії. Коли в 90-х роках її використовували 600 млн. кіловат, то нині, переглянувши структуру посівів та науково рекомендовані норми, скоротили витрати максимально. За період зрошувального сезону поточного року споживання електроенергії водогосподарськими організаціями Криму склало 89 млн. кВт. годин. Заходи по економії дозволили заощадити 10,7 млн. грн.

Без збитків для виробництва не минулося, та вони не такі великі, як за поливу. Доводиться керуватися принципом: краще недоотримати трохи врожаю, ніж мати надто високі затрати на нього. Раніше за сезон зазвичай проходили 4–5 поливів, нині – заледве три. Головне – забезпечити два перші вегетаційні поливи, бо останні, хоч і найдорожчі, але ефективність мають не таку високу. Допомогає й те, що господарства навчилися ощадливіше використовувати воду, адже платять за неї чималі гроші. Визначено й введено в дію новий порядок подавання дніпровської води споживачам, що їх дисциплінує максимально.

Нині кожен чітко усвідомив, яке ж то багатство – вода, і використовує її по-господарськи. Селяни, встигнувши звикнути до колишнього дармового інтенсивного зрошення з рукотворної ріки, незчулися, як вода стала не лише платною, а й дорогою. Дежми

залівних чеків узагалі неможливо. Цього року його було посіяно на площі 18 тисяч гектарів – на три тис. га більше, ніж торік. Фактична зрошувальна норма на один гектар посівів нині склала 28 тис. куб. м води, при тому, що торік цей показник був 35 тисяч кубів. Таке скорочення зрошувальної норми відбулося у зв'язку з введенням диференційного підходу до визначення вартості подачі води для зрошення.

Новий підхід стимулював рясніші господарства раціональніше ставитись до водного ресурсу. Життя змушує до максимальної ощадливості, чіткішого виконання комплексу регламентних робіт: планування чеків, очистки каналів, ремонту гідротехнічних споруд, повторного використання скидних вод, що значно зменшує екологічне навантаження на довкілля.

Геть згорнулося кормовиробництво, що в палючому Криму було цілковито на зрошенні. Це призвело до вражаючого за масштабами скорочення тваринництва. Поменшав і сам поливний клин. Він всихає буквально на очах. 100 тис. га зрошуваних земель вже втрачено безповоротно, констатує остання інвентаризаційна перевірка.

«Є можливість збільшити площу зрошення на 140 тис. га й довести загальну площу зрошуваних земель до 303 тис. га (76% від наявності зрошуваних ланів за земельним кадастром) із існуючих офіційно 401 тис. га. Це можливо тільки за умови швидкого залучення значних капіталовкладень на відновлення зрошувальної мережі й придбання нової дощувальної техніки. Результати останньої інвентаризації виявили також, що нині внутрігосподарські зрошувальні меліоративні системи можуть забезпечити полив сільгоспкультур на площі від сили 163 тисячі гектарів (з колишніх понад 400!). Відновити їх самостійно сільгосподари не зможуть. Необхідна нова

швидкої деградації ґрунтів і, як наслідок, катастрофічного падіння рівня плодючості ґрунтів. А інвентаризація показала, що «внаслідок повного зношення елементів внутрігосподарських зрошувальних систем, виходу з ладу 70% внутрігосподарських трубопроводів, зруйнування каналів, гідротехнічних споруд, відновлення яких економічно вже недоцільне, підлягають списанню ще 30 тисяч гектарів земель, ще недавно придатних до зрошення».

А це, у свою чергу, зумовлює необхідність списання з балансу сільськогосподарських організацій наступних 25 кілометрів міжгосподарської зрошувальної мережі, 35 гідротехнічних споруд і 22 зрошувальні насосні станції.

Такі масштаби втрат вже навіть фахівців не вражають. Вони ж бо знають, що капітальні ремонти проведені за останні два десятиліття заледве на 4% від їх потреби. Це вже призвело до того, що втрачені гектари поливних земель досягли аж 50%. Уявіть, як стрімко систематична половина (!) втрата води підвищує рівень ґрунтових вод, настільки неефективно використовується водний і енергетичний ресурси, скільки з'являється тут повторних солончаків. Відновлювати їх треба з нуля, як і втрачені гектари поливних земель. Причина такої ситуації – простий іригаційної системи, говорять спеціалісти: фермери просто не бажали платити за її використання. При тому, що поливати вигідно. Розібралися, що вода у собівартості зерна на зрошенні в одному гектарі зібраного збіжжя складає менше 2%. Та навіть це не підштовхує аграріїв до використання поливних систем. Бо, надто зношені, вони потребують кардинальної реконструкції. Та й дуже часто волога просто не доходить до споживача, а витікає в землю.

Щоправда, коли торік проплата за електроенергію, затрачену на перекачування води з каналу до

кордонів господаря, лягла на плечі фермерів, то нині на це мету в Держбюджеті передбачено 80 млн. грн. І цього року аграрії за міхрайонні перекачки не запла-тили жодної копійки. Торік фермери витратили зі своєї кишені на це 10 млн. грн. Тепер держава повертає ті кошти. Однак за компенсаціями господарники йти не поспішають, бідкаються фахівці Кримводоканалу, адже, щоб отримати ці гроші, потрібно зібрати велетенську кількість паперів, витратити масу часу на оббиття порогів десятків кабінетів.

А як багато людських «переселенських» трагедій пов'язано з підтопленнями сотень будинків десятків сіл, що помітно знелюдніли за ці два десятиліття неухильної деградації каналу. Саме тих простих сільських трудівників, котрі невтомно працюють від зорі до зорі якраз і вдихнули життя у неораний степовий Крим, яким він був одвічно до їх приходу сюди разом з життєдайною дніпровською водою.

За таких умов допомагає вижити, в основному, взаємовиручка біля півтисячі господарств-водокористувачів, які, як ніхто відчують, що без води з берегів Дніпра півострів може всохнути й зачахнути.

І хоч лише за поливну воду, яку подають на зерно-кормові сівозміни, господарства нині змушені платити все більше грошей за кожну тисячу кубометрів, що за сезон виливається в астрономічні суми, та питання про доцільність зрошення в Криму не ставить ніхто, розуміючи, що альтернативи йому тут – на найспекотнішому березі України – просто немає.

Проектну урожайність на хлібних ланах у 45 центнерів з гектара, як свідчить багаторічна практика, буде забезпечено скрізь, куди дійде дніпровська вода. Спеціалісти твердять, що надалі, навіть у кризі, зможуть вижити тільки ті галузі й господарства, які спиратимуться на зрошені поля. Тож дороговказом є висновки вчених, перевірені й підтверджені багатолітньою працею на поливних кримських землях сільськими трудівниками: «Масштабна меліорація земель півострова навіть у нинішній нелегкий час економічно виправдана, соціально необхідна і екологічно чиста. Без неї край рясних ланів, садів і виноградників може знову перетворитися на дикий степ з кураєм, перекотиполем і ковилою». Кожен на пропеченому сонцем півострові добре усвідомлює стару, як світ, істину: вода – це життя.

...Та рукотворна магістраль, що з року в рік досхочу напоєє водою півострів, вже сама потребує солідних грошових вливань для власного порятунку. Тільки досі невідомо, де візьмуть відповідні міністерства (різні склади яких неодноразово декларували обіцянки розпочати, нарешті, кардинальне оновлення каналу й усієї водної мережі Криму) оті вже обраховані 1,2 мільярда гривень, так давно і гостро необхідних для модернізації зношених на 78% основних фондів водного господарства півострова та для приведення їх до сучасного технічного рівня. Неважко на те, що держава наша нині у боргах, як у шовках, треба за всяку ціну негайно рятувати життєдайний Північно-Кримський канал, щоб свято його 50-ліття не перетворилося на розпач від появи цілого депресивного краю.

Без волювого рішення чільників держави тут не обійтись. Та й гарант Конституції задекларував посилену турботу й увагу до Криму, який Президент України пообіцяв зробити «не лише перлиною України, а й усього Причорномор'я». Але якщо не почати рятувати ситуацію негайно, наступні зрошувальні сезони, забезпечення питною водою півострова і сама його доля та майбуття будуть під великим питанням.

Віктор ХОМЕНКО.

ПРО ДУХ СЕКТАНТСТВА, АБО «ХТО МАЄ ВУХА, ХАЙ ЧУЄ...»

«Господь відкрив мені, що буде час, коли архієреї Землі Руської та інші духовні особи ухляться від збереження Православ'я в усій його чистоті, і за те гнів Божий вразить їх. Три дні стояв я, просив Господа помилувати їх і просив краще позбавити мене, убогого Серафима, Царства Небесного, ніж покарати їх. Але Господь не схилився на прохання убогого Серафима і сказав, що не помилує їх, бо будуть вчити вчень і заповідей людських, серця ж їх будуть стояти далеко від Мене...» (Преподобний Серафим Саровський)

Одразу застерігаючи усілякі нерозуміння, насамперед зазначу, що ця стаття написана аж ніяк не проти православ'я, як, певен, декому забagnetься її потракувати. Вона проти спотворення віри, проти заневищення церкви, проти духа сектантства та фарисейства у церковному житті. Вона — мій крик душі, особистий біль за рідне мені православ'я, в якому я народився, в якому служу, і служинню якому віддаю своє життя.

У своїх статтях я неодноразово торкався проблем сучасного православ'я. Найбільша серед них — це фарисейська розчина гордині, яка увійшла у церковне життя, і не помічають цього хіба що самі фарисеї. Вона ж породжує й усі інші, від втрати духовного розуміння Святого Письма, до різноманітних ересей, які отруюють церкву, насамперед — обрядові р'я та догматизму.

Особно тут стоїть іще одна ересь, яка активно насаджуються сьогодні на теренах православ'я. Це вчення про так звану «канонічну церкву». Мова йде про строго обмежене коло ортодоксальних церков, які начебто мають монополію на православність, і, відповідно, володіють усією повнотою благодаті Божої. Єдині — «православні», єдині — «благодатні», єдині — «Церква»... Такий собі «канонічний клуб» вибраних, правівірних, відокремлених...

Аби предметно дослідити означений феномен, спочатку розберемося з термінологією — тоді, гадаю, усе стане на свої місця.

ЕРЕСЬ — від грецького — вибір, відділення, думка. Це помилка в питаннях віри, виявлена в чийсь думці або вченні, що з'явилася всередині Церкви. У прямому значенні слова «ересь» — це вчення, яке суперечить основам християнства, свідоме (чи не свідоме) відхилення від істин віри, яке

пропонує інший підхід до релігійного вчення, або спотворює його.

Негативний сенс слово «ересь» вперше набуває в новозавітних посланнях. Логіка цього така, що оскільки істину і життя людини може знайти лише у Христі (Євангеліє від Івана, 14 розділ, 6 вірш), то будь-яка альтернатива автоматично прирікає людину на духовну смерть. Відповідно, апостол Петро говорить про «згубні ересі» (Друге послання апостола Петра, 2.1), а Павло ставить «ересі» в один ряд з гріхами чарівництва (магії) та ідолослужіння (Послання апостола Павла до Галатів, 5.20).

Наслідуючи приклад святих апостолів, рання християнська церква використовувала термін «ересь» для позначення вчення, яке розходиться з християнською правдивістю, або ж групи людей, що відірвалися від Церкви внаслідок прихильності до такого вчення.

СЕКТА — від латинського *seco* — розрізаю, розділяю. Це група віруючих, яка фактично чи юридично відокремилася від основного релігійного віросповідання, та дотримується своїх поглядів і тлумачень його окремих догматів, обрядів, повчань і т. п. Для секти характерні замкнутість, відокремленість, претензії на винятковість своєї ролі.

За С. І. Ожеговим «секта» — це релігійне об'єднання, яке відірвалося від якого-небудь віровчення і йому протистоїть, а також група осіб, що замкнулися у своїх дрібних, вузьких інтересах. Як подає «Релігійно-філософський словник», у широкому розумінні слово «секта» означає вузькість мислення, фанатичну прихильність своєму і заперечення цінностей не свого, групові забобони, обскурантизм (мракобісся) і ін.

Дух сектантства та фарисейства зустрічається й в історично древніх церквах (і в номінальному православ'ї також), що зберегли в бездоганному виді своє віровчення, але не зуміли здійснити євангельський ідеал. Цей дух, за влучним висловом архієпископа Іоанна Сан-Франциського, «є духом душевної (не духовної) ревності. Це раціоналізація віри, дотримання чистоти віри і втрата глибини її. Це втрата любові...»

ОБСКУРАНТИЗМ, або ж **МРАКОБІССЯ** — від латинського *obscurans* — темний, який затемнює. Це умонастрій, при якому замість вірності істині і відповіда-

льності перед нею перевага надається тому, що від істини відходить, затемнює її, робить неясною. У релігійній думці цей термін адресується тим, хто істинну згори підмінює земними уявленнями та вченнями, наприклад, коли традицію ставлять вище Євангелія. Обскурантизм нерідко виступає під виглядом захисту чистоти віри і намагається монополізувати ортодоксальність (правдивість), але зраджує при цьому духові Євангелія (духові милосердя — смирення та любові).

ТОТАЛІТАРНИЙ — від латинського *totalis* — весь, цілий, повний. В релігійному смислі це режим, який прагне повного (тотального) контролю над переконаннями adeptів віри.

ЗОМБУВАННЯ (змістові синоніми: **КОНТРОЛЬ Свідомості** — від англійського *mind control*, **ПРОМИВАННЯ МІЗКІВ** — англ. *brainwashing*, **НАСИЛЬНИЦЬКЕ ПЕРЕКОНАННЯ** — англ. *coercive persuasion*, **УПРАВЛІННЯ РОЗУМНОМ** — англ. *thought control*, **РЕФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЯ** — англ. *thought reform*) — означає психологічний тиск і вплив на переконання і вірування людини з метою зміни мислення, поведінки, емоцій та процесу прийняття рішень шляхом спілкування з нею за допомогою різного роду маніпулювань, переконань, підміни фактів та обману.

КЛІКУШЕСТВО (КРИКЛИВСТВО) — від російського *кликнуть*: жінки, схильні до істеричних припадків, під час яких вони видають шалені крики.

ФАНАТИЗМ — латинське *Fanaticus*, французьке *Fanatisme*. Сліпе, беззастережне слідування переконанням, особливо в сфері релігійно-філософській, національній чи політичній; доведена до крайності прихильність до яких-небудь ідей, вірувань чи поглядів, звичайно поєднується з нетерпимістю до чужих поглядів і переконань. Відсутність критичного сприйняття чого-небудь.

Для неупередженого читача, гадаю, коментарі будуть зайві. Воістину, в силі слова Господні: «Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам» (Від Матвія, 7.1,2), та «Отак будуть останні першими, а перші останніми...» (Від Матвія, 20.16) Ортодоксально-консервативна структура, яка щедро, роками

навішувала ярлики усім іншим християнським конфесіям, звичайно усіх і кожного не потрабляла, як геть викидають» (Від Луки, 14.35). Якби не обертали «світло для світу» на «зовнішню темряву» похмурого, середньовічного мракобісся. Не зводила словесних овечок Христових до рівня вовків хижих, які навіть і не прикраються вже овечими шкурами. Якби не розпинала тіло Господнє, не гвалтувала Невісту Христову. Якби не перетворювала церкву святу православну на секту, до того ж на секту з усіма ознаками тоталітарної...

Тепер же давайте по пунктах. Почнемо з того, що вчення про «канонічну церкву» немає ні у Святому Письмі, ні в Символі православної віри. В Біблії, як відомо, подається лише про церкву Залишку (Остатку), про смиренних «овечок Господніх», і ні словечка про якусь там «канонічну» спільноту. І в Символі віри маємо лишень чотири ознаки правдивої Церкви: «Єдина, Свята, Соборна і Апостольська». Та аж ніяк, не «канонічна...» Тож побудова про «єдино благодатну» так звану «канонічну церкву» — це ніщо інше як, цитую, «вчення, яке суперечить основам християнства, свідоме (чи не свідоме) відхилення від істин віри, яке пропонує інший підхід до релігійного вчення, або спотворює його». Означене вчення вочевидь є «вченням, яке розходиться з християнською правдивістю», тобто, за визначенням, ересью. А покличі його, відповідно, «групою людей, що відірвалися від Церкви внаслідок прихильності до такого вчення». На жаль, доволі значною «групою», яка, лише прикриваючись святими іменами, втягує в коло впливу усе нових і нових adeptів, використовуючи для цього усі методи контролю свідомості — від психологічного тиску, до підміни фактів та обману.

Карта «канонічності» зринула з рукава людських мудрувань як нехитра, однак доволі дієва зброя в ході церковно-політичних конфліктів початку 90-х. Ця ж карта править козирем у боротьбі з паству (точніше, за її гаманці) і донині. Кажу «нехитра», бо насправді «канонічної церкви» — церкви, яка б жила у відповідності до вимог Канонічного права, — сьогодні просто не існує. Це класичний приклад маніпулятивної технології, основаної на обмані (див. мою статтю на цю тему — «Канон»).

І все б нічого, якби не розколувала ця ересь суспільство, не нищила сім'ї, не руйнувала стосунків. Якби не нівечила

душі людські, не перетворювала «сінь землі» на таку, що «ні на землю, ні на гній не потрібна, як геть викидають» (Від Луки, 14.35). Якби не обертали «світло для світу» на «зовнішню темряву» похмурого, середньовічного мракобісся. Не зводила словесних овечок Христових до рівня вовків хижих, які навіть і не прикраються вже овечими шкурами. Якби не розпинала тіло Господнє, не гвалтувала Невісту Христову. Якби не перетворювала церкву святу православну на секту, до того ж на секту з усіма ознаками тоталітарної...

Настав уже час назвати речі своїми іменами! Значна частина номінального православ'я (тих, хто вважає себе, позиціонує себе як православні) фактично відокремилася від основного християнського віросповідання. «Сліпі поводатари для сліпих», вони віддалилися від єдиної в Дусі, святої, соборної і апостольської Христової церкви, і хоч формально іменують себе православними, але ними не є, бо фальшиві вони» (див. Об'явлення, 2.2). Бо відкинули духовне вчення смирення й любові, погрузили в обрядовість та догматизмі, і дотримуються своїх, далеких від євангельського ідеалу поглядів, тлумачень та повчань. Вони ж, на жаль, і формують сьогодні обличчя православ'я загалом. Зовнішніми ознаками їх давно уже стали характерні для секти відокремленості, претензії на винятковість власної ролі, вузькість мислення, фанатична прихильність своєму і заперечення цінностей не свого, групові забобони, мракобісся (обскурантизм). Ідеологією ж — фарисейські гординя й лукавство, агресія й нетерпимість, різноманітні ересі та марновірства.

Насправді дух сектантства властивий не лише сучасному православ'ю. Усі церкви, увесь релігійний світ сьогодні з пихатою гордістю Лаодикії виголосують: «Я багатий, і збагатів, і не потребує нічого». Кожна деномінація заявляє: «Тільки у нас правда, тільки у нас істинна віра, тільки у нас благодаття...» Тож до усієї «літеллої, ні гарячої, ні холодної» церкви останніх днів, ці слова Господні:

«Бо ти кажеш: Я багатий, і збагатів, і не потребує нічого. А не знаєш, що ти нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий!...» (Об'явлення, 3.17)

Хто має вуха, хай чує, що Дух промовляє Церквам...

Протоіерей
Олег ВЕДМЕДЕНКО.
www.vedmedenko.org

ВІД «НЕСОЗНАНКИ» ДО «ПОМІНОВЕННЯ» (З БОГОМ ЧИ З КНЯЗЕМ СВІТУ ЦЬОГО?)

Микита Хрущов обминув його найтяжчі гріхи перед народом. Ми не знаємо, що приховується в архівах Кремля. Найімовірніше, Сталін не записував тих розпоряджень, які видавав усно. Так само, як Гітлер ніде не задокументував Голокосту...

Але коли українську інтелігенцію судять «за тероризм», і то демонстративно — в столичному оперному театрі, 9 березня, в день народження Шевченка... Коли Українську церкву ліквідовано, а священика убито або засуджено. Коли сотні письменників розстріляно або вислано в концтабори. Коли села, в яких вилучено все істівне, оточені чекістами, а Молотов із Кремля видає зимою 1933 року заборону продавати в селах сірники, то тут злочин геноциду навіть не прихований. Але його важко усвідомити, бо він жорстокіший за розстріли і виходить за межі свідомості.

І тут, за законами жанру, знищуються свідки, на закордон наймаються фальшиві свідки типу Дуранті, на Захід експортуються зерно. Слово голод заборонене.

Один Бог бачить правду. І, мабуть, бачать слуги його...

Принаймні після падіння цензури 1989-го, після зупинення терору вже можна було піти до ушілої церкви і помолитися за спокій душ православних християн, замучених голодом, закопаних у ровях, не відспіваних і не

пом'янутих... Чому цього не сталося? Церква ж молиться за всіх людей. Навіть за всіх подорожніх — на землі, в повітрі, на морі... На відміну від політичної влади, яка допомагає тільки своїй партії, своєму блоку.

Чому ж РПЦ на своїй «канонічній території» в умовах свободи не виконала свого християнського обов'язку — пом'янути за усіх живих і пом'янути усіх гнаних, замучених, померлих? Чи їй була заборона з Кремля?

Чому на Волині православні попи молилися на могилах безбожних кагебістів і відмовлялися правити панаксиди на могилах православних волинських повстанців?

Чому на Слобожанщині, де Голодомор косив мільйони православних, РПЦ відмовилася поминати невідспіваних чад Церкви, замучених Голодомором?

Кремлівські політики, виховані більшовиками, «пішли в несознанку». Вони не знають, не чули про Голодомор в Україні. Але чому за ними «пішла в несознанку» Церква? Чи вона сповідається перед Богом, чи перед Кремлем?

Порівняно недавно предстоятель УПЦ митрополит Володимир визнав український геноцид, коли його визнала Верховна Рада України. Прес-служба УПЦ заявила про своє відмежування від заяви свого митрополита! Важко УПЦ примиритися з Богом і його

суворою правдою. Легше «йти в несознанку», особливо коли дізнання проводять «свої люди», для яких Бог далеко, а влада близько.

27 листопада, в останню суботу листопада, відбулося традиційне поминання в Україні замучених Голодомором. Громадський Комітет поминання жертв Голодомору призначив громадську жалобу на традиційно усталений час запалювання свічки пам'яті о 16-й годині, біля пам'ятника Геноциду. Туди зібрався тисячі людей, представники усіх конфесій, люди різної віри. Там були представники іноземних посольств. Виступали попередні Президенти Віктор Ющенко і Леонід Кравчук. Хто там був і стояв у черзі, щоб ударити в дзвін і поставити свою свічку, той запам'ятає, що народне визнання Україною Геноциду безповоротне. Хай не всі телеканали були настільки вільними, щоб прийти туди. Хай не всі журналісти зрозуміли, що їх місце було там.

Там не було УПЦ. Разом із Президентом Віктором Януковичем і групою чиновників вони пом'янули усопших рано-вранці, перед телекамерами.

Окремо від народу і встановленої традиції. Вони все ще воліють «несознанку» за сценарієм запеклих. Мовляв, був голод, була біда, усім тоді було важко, умирали з голоду. Що й відзначаємо поміновінем...

І ніщо сумління не потривожить, і ніхто не нагадає, що в Біблії усі лиходії і жертви названі по імені.

Євген СВЕРСТЮК.
<http://www.radiosvoboda.org/content/article/2234102.html>

ЧИ ДІЖДЕМОСЯ СВОГО ФЕТХУЛЛАХА ГЮЛЕНА?

Ця публікація львівського кореспондента «Кримської світлиці» Сергія Лашченка могла б побачити світ ще на початку року. Не судилося. Не судилося, доведена до ручки горе-реформаторами, і досі не виходить, а Лашченка вже звільнено. От і передрукуюємо тепер його статтю – хоча б для Інтернет-сторінки – з інших видань.

Прикро й абсурдно... І лист-відгук Євгена Сверстюка на «добру, актуальну» публікацію виплеканого «Світлицею» журналіста лише підкреслює цю прикрість й абсурдність... бо про «Світлицю» у ньому вже навіть не згадується... *

Шановний пане Лашченко! Я прочитав Вашу публікацію у «Дні» з великим інтересом, інші читачі теж пропонували мені ознайомитися. Та проблема нині цікавить багатьох. Думаю, взагалі було б цікаво організувати через редакцію «Дня» відгуки, щоб поставити працю на ниві духовного пробудження в полі зору культурної громадськості. Можна було б виступити і по радіо «Культура», і по радіо «Марія». Одне слово, то не та тема, яку можна згадати і забути.

Я редагую «Нашу віру» 20 років, і мені не випадає нагадувати про це. Якщо Ви хочете написати про особу і твори Гюлена для газети – ми охоче опублікуємо. Можна такі речі публікувати і в газеті «Форум націй», і в протестантській газеті «Камінь краєугольний». Думаю, вони можуть дати передрук Вашої статті. (Вони дають також українською мовою).

Дякую Вам за добру актуальну публікацію!

Євген СВЕРСТЮК.

Вперше про Фетхуллага Гюлена я почув на минулорічному українсько-турецькому симпозіумі «Проблеми інтеграції науково-освітнього, інтелектуального потенціалу в державотворчому процесі». Це саме він першим з ісламських вчених відгукнувся на теракт 11 вересня 2001 року і на трагічні події в Беслані. У своїх інтерв'ю Гюлен наголошував: «Убивство одного невинного створіння еквівалентне вбивству всього людства». На думку турецького мислителя, релігія за своєю суттю найбільш віддалена од соціального, морального й духовного насильства.

Фетхуллаг Гюлен народився в листопаді 1938 року в селі Куруджук поблизу Ерзурума – це східна Туреччина. Його батько був сільським імаммом, тому вже в тринадцятирічному віці хлопчик непогано володів арабською мовою і знав напам'ять Коран. А в 26-річному віці вже організував свій гурток, де з великим успіхом проводив бесіди на релігійні теми. Молодого Гюлена цікавили такі теми, як соціальна справедливість, самовдосконалення, виховання підрастаючого покоління. Не можна сказати, що був бунтарем і революціонером – для мусульманина це нонсенс, однак коли в 1980 році в Туреччині відбувся військовий переворот, і було встановлено досить жорсткий режим, Гюлен пішов з посади проповідника. Але вже у 1988 році він почав активно писати статті для часопису «Ені Уміт» («Нова Надія»). Перша з них називалася: «В задушевній атмосфері нової надії». Фетхуллаг Гюлен завжди дивився в майбутнє.

ПЕРВИННІСТЬ СЕРЦЯ
Дуже складно в рамках однієї статті пояснити феномен Гюлена. Як бачимо, навіть як журналіст, він деботував досить пізно. То як же йому вдалося за відносно короткий час стати зіркою першої величини на духовному небосхилі Туреччини? Сильними сторонами Фетхуллага Гюлена були людинолюбство, сердечність, уміння переко-

нувати, нарешті, гідна подиву цілеспрямованість і послідовність. Ось як характеризує творчі можливості турецького філософа український письменник і сходознавець Олександр Шокало:

«Західна цивілізація стала відомою завдяки абсолютній розумності. А Схід – коліска моралі і моральності. В українців, як і у народів Сходу, провідним принципом життя є первинність серця, а не розуму. Великий український педагог, основоположник української науки і народної школи, реформаторою шкільної освіти Костянтин Ушинський ставить цей принцип в основу формування характеру: «Теоретичне життя розуму утворює розум; але тільки практичне життя серця й волі утворює характер». Хіба не на такій спільній для всіх людей моральній засаді сердечності, любові й добродіяння засновано виховну систему й інтелектуальний миротворчий рух Фетхуллага Гюлена? Подвижництво українських мислителів і педагогів, які не залежали від конфесійних догм, а серцем сповідували Істину і жили в ній, переформується через століття з сучасною подвижницькою місією Гюлена як ісламського мислителя...».

Портрет філософа домальовують оцінки інших відомих людей. Скажімо, російський академік Ростислав Рібаков сказав так: «Дуже важливо, що в наш час є такий інтелектуал, як Гюлен. Виступаючи проти насильства, він бажає духовного піднесення людства. Ідеї Гюлена могли б охопити весь світ...».

Уявіть собі: якби на початку горбачовської відлиги статтями турецького філософа зачитувалася інтелігенція Росії, Вірменії, Азербайджану, Грузії, Молдови... Хіба стали б можливими криваві конфлікти в Нагірному Карабаху, Абхазії, Придністров'ї, Чечні?

НЕЙМОВІРНА ЗДАТНІСТЬ ДО ДІАЛОГУ
«Гюлен – духовна особистість, – із захопленням констатує Олександр Шокало. – Його душевність і

сердечність стали причиною розвитку в ньому неймовірної здатності до діалогу! Він став першопродієм широкомасштабної діяльності в галузі діалогу з представниками інших релігій у турецькому суспільстві, в якому довгі століття переважало мусульманське населення. Гюленові зустрічі з лідером католицького світу Папою Іваном Павлом II, головним сефардським рабином Ізраїлю Еліяху Бакші-Дороном, Патріархом Константинопольським Православної церкви Варфоломієм, вірменським Патріархом Карекіном та лідерами інших громад знайшли відгук у суспільстві й підготували фундамент для тісної співпраці громад. Через це Гюлен став найулюбленішим і найшановнішим діячем серед лідерів і членів інших релігійних громад.»

Як же нам не вистачає такої авторитетної особистості, яка для початку змогла б об'єднати... ну, хоча б українське православ'я. Або допомогла б налагодити живий, конструктивний діалог між інтелігенцією нашого Сходу і Заходу. До голосу якої прислухалися б розсварені партії та розпрошені громадські організації. А хіба не прийшов час багатьом прислухатися до волаючій бідних і знедоланих? Тут теж без посередників не обійтись. Прикро, що в Україні людини масштабу Махатми Ганді досі немає; зате в Туреччині – країні, на яку ми ще тридцять років тому дивилися зверхньо, виявляється, є ця людина Фетхуллаг Гюлен – наш з вами сучасник! До речі, перед турками ніколи не стояла задача звільнення від колоніального гніту. Хіба що була потреба в модернізації, прискоренні економічного і духовного розвитку. В тому, що потенційно потужна держава вийшла із затінку, є певна заслуга Гюлена. Економіка не в останню чергу залежить від рівня духовності та освіченості населення. На цьому поприщі Фетхуллаг Гюлен активно попрацював і місію своєю виконав з честью.

ШКОЛИ НОВОГО ТИПУ
Сила турецького філософа в тому, що він зміг поступово захопити своїми ідеями сотні тисяч людей. Як він це зробив? Через школи. Як добрий садівник рощить свій плодоносний сад, так і Фетхуллаг Гюлен орієнтував своїх учнів на послідовну, наполегливу передачу знань та ідей. Ще в 1966 році в Ізмірі він тією чи іншою мірою випробував модель, на основі якої через багато років розвинулися соціально-освітні ініціативи, натхненником яких був сам Гюлен. Це створення приватної гімназії(обов'язково інтернату або ефективнішим було позакласне виховання учнів!). Згодом вдалося налагодити ефективне співробітництво педагогів і симпатизуючих їм підприємців. Зрештою, такий підхід почав давати вражаючі результати! Не лише інтелектуали мусульманського світу ви-

знали це. Високо оцінюють гюленівські школи і в Росії. Зокрема, академік Рібаков так описав свої враження від їх вихованців: «Молоді, активні, найвищою мірою європейзовані – якщо використовувати це слово в позитивному сенсі – широко освічені і чудово виховані. Заради справедливості треба сказати, що вперше я зіткнувся з цим новим поколінням навіть не в Туреччині, а в середньо-азійських республіках в особі молодих киргизів і казахів, які народилися ще в Радянському Союзі, але отримали путівку в життя у відкритих там турецьких школах...»

Дивно, що Фетхуллаг Гюлен, автор 65 книг і 7000 статей, так довго перебував у тіні. Тільки в 2005 році він був відзначений премією ЮНЕСКО за пропаганду ідей толерантності і свободи. Зате вже в 2008 році зайняв перше (!) місце в рейтингу всесвітніх інтелектуалів американського часопису «Foreign Policy». Тепер у нього мільйони послідовників. Прикро, що вони зосереджені не в Україні – інакше ми не докотилися б до нинішнього стану. Звичайно, специфіка гюленівського вчення в тому, що воно базується на ісламі, але українці могли б спробувати створити близький за принципами рух на основі християнського вчення. Нагадаю, що після Другої світової війни саме християнські демократи Заходу врятували розорену Європу від краху. Причому, конструктивна, об'єднуюча роль християнської демократії проявилася навіть у регіонально розрізаних Італії та Німеччині. Хіба це не актуально для нас? Не можна сказати, що в Україні немає інституцій, які ставили б перед собою ті ж цілі, що і Фетхуллаг Гюлен. Високої оцінки заслугоує робота Українського католицького університету, що у Львові. А як не згадати добрим словом відомого православного діяча Євгена Сверстюка? Отже, підгрунта є, просто треба повчитися у турків умінню ефективно творити соціальні мережі, адже саме у них причина успіху. Так чи інакше, турецький приклад дарує українцям надію. Фетхуллаг Гюлен і для нас міг би бути символом. Адже це саме він, за словами академіка Рібакова: «без драматичних ефектів, повільно, тихо, як садівник, змінив внутрішнє життя своєї країни, змінив до незнаності і, в кінцевому підсумку, зростив покоління вільних людей». Зайве говорити, що Україна тепер потребує оновлення не меншою мірою, ніж колись потребувала його Туреччина...

Сергій ЛАЩЕНКО.
М. Львів.
(Газета «День», №209, 16 листопада 2010).

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ

1

1 грудня 1991 року в Україні відбувся Всеукраїнський референдум про незалежність України, на якому волевиявленням народу було підтверджено Акт про державну незалежність України. 90,32 % громадян Української РСР, що мали право голосу, підтримали Акт проголошення незалежності України. У цей день відбулися і перші вибори президента України, ним став Леонід Кравчук.

1893 — народився Микола Хвильовий — український письменник.

1717 — народився Юрій Кониський — єпископ Могилівський, визначний український письменник, поет, проповідник і церковний діяч.

2

1913 — народився Георгій Майборода, український композитор, автор опер («Миладна», «Арсенал», «Ярослав Мудрий», «Тарас Шевченко»), симфоній і симфонічних поем («Лілея», «Камеяніри»), пісень та романсів.

1864 — в Петербурзі відбулась прем'єра опери українського композитора Семена Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм».

3

1722 — народився Григорій Сковорода, видатний український просвітник, філософ («Диалог», «Дві бесіди»), «Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті», «Алфавіт світу»), поет («Сад божественних пісень», «Байки харківські»), педагог. У його філософських діалогах і трактатах біблійська проблематика переплітається з ідеями платонізму і стоїцизму.

1803 — на Соловках у віці 113 років помер Петро Калнишевський, останній кошовий отаман Запорізької Січі (1762, 1765-67 рр.), заарештований в 1775 році після зруйнування російськими військами Нової Січі і засланий до Соловецького монастиря, де 26 років провів у в'язничній ямі.

4.12.1942 — загинув від рук гестапо Іван Клімів-Легенда, член Проводу ОУН.

1963 — народився Сергій Бубка, видатний український спортсмен (стрибки з жердиною), олімпійський чемпіон (1988), шестиразовий чемпіон світу (1983-88, єдиний спортсмен, кому це вдалось зробити шість разів поспіль), 35-разовий рекордсмен світу.

5

1878 — народився визначний український поет Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба). Влітку 1907 року під час поїздки до Криму Олесь уклав першу книгу «З журбою радість обнялась». Еміграція стала трагедією життя поета. 22 липня 1944 року Олександр Олесь помер у Празі, невдовзі як одержав повідомлення про загибель бових відмінностей і від різниці в політичних системах їх країни. Декларація не носить обов'язкового характеру.

1917 — у Києві відкрито Українську Академію Мистецтв.

6

День Збройних сил України.
Був встановлений постановою Верховної Ради України в 1993 році 19 жовтня за № 3528—XII.

1240 — Хан Батий зруйнував Київ, вирізавши жителів міста.

6.12.1919 — початок I Зимового Походу Армії УНР.

1871 — народився Микола Вороний, письменник, перекладач, поет, режисер, актор, громадсько-політичний діяч, театрознавець, перекладач, один із засновників Української Центральної ради, один із засновників і режисерів Українського національного театру. Репресований у 1934 році, розстріляний НКВД в Одесі 7.6.1938.

1932 — Раднарком України обвинуватив куркулів і контрреволюціонерів у зриві хлібозаготівель.

7

День місцевого самоврядування
Професійне свято усіх, хто працює в сільських, селищних, міських, районних і обласних радах, хто представляє багатотисячний загін народних обранців.

1870 р. — помер Михайло Вербицький, автор музики до гімну «Ще не вмерла України».

1900 — народилася Катерина Білокур, українська художниця. Три картини Білокур — «Цар-Колос», «Берізка» і «Кол-госпне поле» — були включені до експозиції радянського мистецтва на Міжнародній виставці в Парижі в 1954 році. Тут їх побачив Пабло

Пікассо. Увесь світ облетіли його слова: «Якби ми мали художньо такою рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ!».

1936 — помер письменник Василь Стефаник.

8

1868 — у Львові засновано товариство «Просвіта».

1900 — народився Михайло Теліга, кубанський бандурист, учасник Визвольної боротьби у лавах Армії УНР, український громадський діяч. У 1942 р. був розстріляний німцями разом з членами Спілки письменників.

9

1863 — народився письменник Борис Грінченко.

1917 — у Криму створений курултай — вищий орган кримських татар, який висунув гасло «Крим для кримчан».

10

10 грудня 1948 року Організація Об'єднаних Націй прийняла Загальну декларацію прав людини, що проголошує права особистості, цивільні і політичні права і свободи (рівність всіх перед законом, право кожного на свободу і особисту недоторканність, свободу совісті та інші). У Декларації заявлено також, що всі люди мають рівні права, які не залежать від їх особи

1691 — народився Микола Ханенко, політик і державний діяч Гетьманщини, генеральний хорунжий, дипломат, ме- муарист.

Катерина Білокур.

Михайло Теліга.

Олександр Олесь.

ЛЕКЦІЯ ПРО ГОЛОДОМОР ПРЕДСТАВЛЯЄ ЗНАХІДКИ ГРУПИ ДЕМОГРАФІВ

Щорічну лекцію про Голодомор в Україні цього року виголосив українсько-американський демограф Олег Воловина 9 листопада в Торонтському університеті. Його доповідь «Демографічна оцінка Голодомору в контексті голоду 1932–1933 рр. у СРСР» представила ґрунтовне трактування двох головних тез. По-перше, доповідь установив цілком достовірний рівень смертності під час Голодомору; по-друге, чітко продемонстрував, що умови голоду в Україні в 1933 р. були винятковими у порівнянні з іншими частинами СРСР.

У першому випадку отримано відповідь на довготривалу потребу визначити «консенсусну», базовану на фактах, кількість жертв Голодомору, а в другому спростовуються твердження російських (і деяких українських) політиків та істориків про те, що ситуація в Україні 1933 р. суттєво не відрізнялася від інших республік Радянського Союзу.

Лекція була спонсорована Канадським інститутом українських студій, Центром європейських, російських і євразійських студій, Програмою вивчення України ім. Петра Яцика, Канадською фундацією українських студій та торонтським відділом Конгресу українців Канади. Дана лекція проводиться щороку з 1998 р., коли Джеймс Мейс представив інавґраційну доповідь.

Спочатку доповідач розповів, як почалася його робота над дослідницьким проектом про Голодомор у 2008 р. разом із невеликою групою демографів (Омелян Рудницький, Наталія Левчук і Павло Шевчук) з Інституту демографії Національної академії наук України. Рудницький і Левчук виступили співавторами презентації.

Говорячи про рівень смертності, д-р Воловина насамперед підкреслив потребу визначити точне число жертв Голодомору і заявив, що поширена останнім

Олег Воловина.

часом цифра у десять мільйонів насправді негативно вплинула на достовірність даних про Голодомор. Як приклад, він згадав про труднощі, з якими зіткнувся Світовий конгрес українців як неурядова організація, яка має представництво в ООН, коли стало питання обґрунтувати таку кількість жертв.

Доповідач відзначив, як зважено він і його група підійшли до визначення втрат від Голодомору та методології, яку вони застосували для отримання своїх даних. Ці втрати вони визначили як «додаткові смерті внаслідок голоду супроти всіх смертей» у період 1932–1934 рр. у межах Української РСР. Вони являють собою прямі втрати. Непрямі втрати, а власне втрати від ненароджуваності, — це окреме питання, яке потребує окремого підходу. Методологія дослідження опиралася на радянські переписи населення 1926 і 1939 рр. як початкову і кінцеву точки відліку. Уточнивши дані цих крайніх точок, дослідники здійснили щорічну реконструкцію кількості населення на основі кількості народжуваностей і

смертей (і враховуючи фактор міграції).

Загальна кількість прямих втрат від Голодомору в Україні досягла 3,902,700: 100,700 у 1932 р., 3,597,500 у 1933 р. та 204,500 у 1934 р. Це цілком узгоджується з іншими науковими розрахунками прямої смертності від Голодомору, наведеними доповідачем (у межах від 2.6 до 5.2 мільйонів). Непрямі втрати (рівень ненароджуваності) за даний період, за словами д-ра Воловина, становили 988,000, що довело загальну кількість втрат до 4,890,700.

У доповіді також було розглянуто, як ці дані узгоджуються з рівнем смертності від голоду в інших частинах СРСР. Порівняння кількості прямих втрат на 1,000 населення було промовистим, показавши, що в 1933 р. — найбільш трагічному році — рівень смертності від голоду в Україні був 118/1,000, тоді як у цілому в Росії 22/1,000 і 45/1,000 у Південній Росії, аграрному регіоні Російської РФСР (що включав густо заселену українцями Кубань) із найбільшими у цій республіці втратами від голоду. Доповідач також представив графік рівня смертності в Україні, Південній Росії й Білорусі, який продемонстрував незрівнянно

вищі показники для України, ніж для інших частин Радянського Союзу (за винятком Казахстану, де була своя особлива динаміка).

Доповідач представив додаткові таблиці і графіки (напр., «Очікувана тривалість життя при народженні»), що довершили демографічний профіль України і СРСР у роки голоду. Він також звернувся до питання, чи голод в Україні був геноцидом, посиляючись на різні ступені, висновки й дії, які підводять до такого визначення. Він зауважив, проте, що це не його ділянка спеціалізації і що його об'єднаним завданням було «побудувати мости між демографічними даними та історичними свідченнями».

Д-р Воловина разом із своїми колегами планують продовжити дослідження й опублікувати окремі його результати в найближчому майбутньому. Вони планують дослідити втрати від голоду за національностями у Радянському Союзі та точніше визначити втрати на Кубані. План дослідження також включає детальний аналіз втрат від Голодомору в Україні за областями. Згодом матеріали дослідження, як-от різні дані й скановані копії унікальних документів, будуть розміщені в інтернеті й поміщені до бібліотеки Гарвардського університету, щоб сприяти подальшим довідкам і дослідженням.

Андрій МАКУХ.

Відділ КІУСу в Торонто.

Фото Оксани Закидальської.

Загальні втрати (прямі і непрямі) в республіках, 1932–1934 (у тисячах)

	Прямі втрати	Втрати від ненароджуваності	Загальні втрати
СРСР	7,668	4,217	11,885
Україна	3,903	988	4,891
Росія	2,524	1,706	4,230
Південна Росія	1,918	1,336	3,254
Казахстан	1,014	162	1,176
Узбекистан	46	6	52
Білорусь	39	5	44
Таджикистан	34	4	37
Киргизстан	28	3	31
Туркменістан	26	3	29
Азербайджан	15	2	16
Грузія	7	2	9
Вірменія	5	3	8

ПАТРІОТИЧНИЙ ЩОДЕННИК

„Український щорічник” — таку назву має чергова патріотична ініціатива народного депутата, заступника голови Верховної Ради України Миколи Володимировича Томенка. Якщо конкретніше, то це звичайний щоденник, призначений для записів, поміток, які багато людей і світі звикли зберігати у подібних записниках. Та звичайний лише на перший погляд. Є в ньому особливості, яка виділяє з-поміж інших. Виданий з нагоди 20-річчя незалежності України, яке відзначатиметься у 2011 році, він не лише призначений для записів, а й вміщує у собі інформацію, що має розширювати світогляд його власника, нагадувати про славу минувшину, задумуватися про сьогодення і особисту у ньому позицію, спонукати до роздумів і дій.

На цій відмінності і наголошував М. Томенко на презентації щорічника, яка відбулася у Верховній Раді. На кожен день у щоденнику міститься інформація про когось із відомих народжених в цей день українців, або про тих, кому тут визначена дата пам'яті (це щодо тих, про кого біографічних даних в історії не вистачає), вміщені невеликі історичні ілюстрації та коротенькі цитати, вірші відомих філософів, митців та політиків, які переважно є реакцією на ті чи інші пам'ятні, визначні, радісні чи трагічні події в житті українців. Виокремлена графа з поміткою „Що я зробив для України”, як логічний контекст для людини активної і небайдужої.

„Український щорічник” — це не перша творча ініціатива М. Томенка. Широко відома організована ним акція „Сім чудес України”, яка набула масового поширення аж до адміністративних районів держави, спонукала в усіх нас підвищену цікавість до рідної землі, до історичних та культурних пам'яток, що сприяє бережному ставленню до історичних цінностей. Ця акція завершилася визначенням семи кращих об'єктів країни, якими стали Національний історико-архітектурний заповідник „Кам'янець”, Києво-Печерська лавра, Державний історико-архітектурний заповідник „Хотинська фортеця”, Національний дендрологічний парк „Софіївка”, Херсонес Таврійський, Софія Київська, Національний заповідник-острів „Хортиця”. І, ставши популярною, вона продовжилася в житті, адже кількість чудес сучасна Україна аж ніяк не хоче обмежити історично складеною нормою стародавнього світу на все і про все „сім”. Проект продовжиться пошуком найкращих семи об'єктів поміж фортець, палаців і замків. І, можливо, що й далі. Вже й в областях і районах задумуються над визначенням своїх чудесних сімок. А Крим... З його величезною історією, з відкритими і невідкритими пам'ятками, залишеними багатьма цивілізаціями, з його унікальною природою... Це в історично-природному контексті — справжня фабрика чудес. Варто лише над цим замислитися. І почати діяти. Як до цього заохочують проекти Томенка, в тому числі, й «Український щорічник», який покликаний шодня нагадувати про це його власникам зі своїх сторінок.

Анатолій КОВАЛЬЧУК.

м. Київ.

27 листопада у Сімферополі біля стін храму св. Володимира та Ольги представники української громади Криму запалили свічки пам'яті жертв Голодомору.

Єпископ Сімферопольський і Кримський Климент УПЦ КП (на фото угорі) відслужив панахиду за безвинно загинувшими у ті трагічні страшні роки.

Виступаючи, серед яких були й ті, кому судилося пережити Голодомор, закликали не допустити замовчування і згорання пам'яті про цю трагічну сторінку в нашій історії, яку намагаються переписати ідеїні нащадки тих, хто організував в Україні цей геноцид...

Фото О. Носаненка.

ВИЗНАННЯ ГОЛОДОМОРУ ГЕНОЦИДОМ ВИЯВИЛОСЯ ДРАЖЛИВИМ ДЛЯ РОСІЇ

Експерти називають дуже великою ціною, яку Росія готова „платити” за невизнання іншими країнами Голодомору 1932–33 років геноцидом українського народу. Як передає кореспондент УНІАН, про це йшлося на прес-конференції, у ході якої аналізувалися матеріали Інтернет-ресурсу WikiLeaks, які стосуються України.

За словами експерта Ігоря Семиволоса, він був вражений тим, наскільки значною для Росії виявилася проблема визнання Голодомору геноцидом українського народу іншими країнами. На його переконання, проблема ставлення Росії до Голодомору полягає у його несприйнятті нинішньою російською владою на ментальному рівні.

Політолог Олександр Палій також наголосив на тому, яку високу ціну Росія готова „платити” за невизнання Голодомору геноцидом. За його словами, це можна пояснити тим, що керівництво Росії бачить свою країну „правонаступником” колишньої радянської імперії і прагне керувати у відповідному стилі.

Як відомо, раніше сайт WikiLeaks оприлюднив матеріали нібито із секретного архіву Державного департаменту США. У цих матеріалах містилися приписувані Президенту Азербайджану висловлювання щодо керівництва сусідніх країн, зокрема Туреччини, Росії та Ірану.

Зокрема, у документах, оприлюднених WikiLeaks, йдеться, що нібито «Росія шантажувала президента Азербайджану Ільхама Алієва і намагалася змусити його не визнавати Голодомор геноцидом українського народу».

Згідно з документами, що історію начебто розповів сам І. Алієв британському принцу Ендрю. «Алієв отримав документ від президента Медведєва, в якому зазначено, що якщо Азербайджан визнає більшовицький штучний Голодомор в Україні «геноцидом» в ООН, то повинні забути про Нагірний Карабах взагалі», — йдеться у документі.

ХЕРСОНЕС ПРИРОСТАЄ ЗЕМЛЯМИ

Нарешті з'явилися реальні шанси на затвердження Концепції розвитку Національного заповідника «Херсонес Таврійський». Таку думку висловив на загал голова державної служби охорони культурного спадку Андрій Вінграновський. Попередня концепція розвитку діяла до 2005 року й, за словами директора заповідника Леоніда Марченка, була профінансована лише наполовину. З тих пір всі спроби прийняти новий документ губилися в кабінетах Міністерства економіки, хоч і були підтримані місцевою владою, Міністерством культури і туризму України та Академією наук України.

За таких обставин заповідник щороку не отримує кошти на проведення наукових пошуків, а також на розвиток та благоустрій території.

Херсонес має всі шанси увійти до списку пам'яток ЮНЕСКО, але ця всевітня організація охорони культурного спадку висуває цілу низку заходів, які має провести держава: укріплення берегової лінії, створення археологічного парку, затвердження державної програми розвитку конкретно по роках і об'єктах, й, нарешті, чіткого окреслення меж заповідника. Якраз із межами — найбільша проблема: протягом років місто невідвратно насувалося на заповідник: яхт-клуб, побудований впритул, хатинки окремих вправних бізнесменів й, нарешті, військова частина Чорноморського флоту, розташована просто на території Городища.

До речі, під нею заховався цілий стародавній завод з виготовлення кераміки. А все тому, що в 60 роки минулого століття тодішня міська рада, виділивши землю для облаштування військової частини на місці Херсонес, не потрудилася перевірити військовиків. Замість того, щоб поселитися на місці, який знаходиться за 15 кілометрів від запо-

відника, вони «помилково», ненавмисне, розташувалися просто на території Городища, поховавши сподівання на наукові розкопки стародавнього керамічного заводу. Звісно, за радянських часів частина Чорноморського флоту була набагато вагомішою за культурний спадок хоч би й всевітнього масштабу. Очевидці стверджують, що тоді навіть каміння стародавнього міста вивозили на будівництво дачних осель.

Пізніше, зі слів директора заповідника Леоніда Марченка, неодноразово виникали розмови про передислокування військової частини. Але переведення та облаштування військового об'єкту коштує тепер, на думку військовиків, не менш як 100 мільйонів гривень.

Сьогодні працівники заповідника

мають використовуватися такі матеріали, які за необхідністю можна би було замінити, не пошкодивши сам об'єкт.

Окреслення ж чітких кордонів заповідника, тягне за собою повернення державі розграбованих приватними особами земель. Й тут фахівці державної служби охорони культурного спадку дивуються: хто заважав севастопольській владі за 5-7 років прийняти рішення, що вся земля у певних необхідних межах належить заповіднику?

Сьогодні ситуація суттєво змінилася на краще: нова влада Севастополя за останні півроку з приватної у державну власність перевела земель більше, ніж за всі останні 10 років. Якщо у минулому році у власності заповідника було 60 гектарів землі, то зараз вже 289 гектарів. Але й цього, як виявилось, недостатньо, треба повернути ще 126 гектарів.

Отже, всі «хатинки», розташовані на території національного заповідника «Херсонес Таврійський», мають бути зведені прибрані, бо побудовані всупереч законам України. Це можна зробити у найкоротші терміни, переконані у державній службі охорони культурного спадку, адже сьогодні держава у цьому зацікавлена.

Затягування вирішення цього питання призведе до втрати ще й унікальних пам'яток раннього християнства: двох склепів III-IV століття нашої ери. Їх унікальність, на думку фахівців, у віддаленості від античних центрів поширення християнства — Єрусалиму, Риму, Константинополя.

Фахівці національного заповідника «Херсонес Таврійський» радо вітають повернення владою заповідних земель. Вони переконані, що крига, нарешті, скресла й тепер держава піклуватиметься про пам'ятку всевітньої культурної спадщини, розташовані на території України.

Лідія СТЕПКО.
м. Севастополь.
(Фото автора).

сподіваються, що він стане четвертим об'єктом України у списках ЮНЕСКО. Це б допомогло зберегти й реставрувати унікальні античні пам'ятки, розташовані на території Севастополя. Переваги від цього — очевидні: національний заповідник «Херсонес Таврійський» був би внесений до всіх міжнародних туристичних маршрутів, що приваблює б сюди чимало туристів, у тому числі й іноземних. Це б сприяло розвитку інфраструктури не лише на території заповідника, а й у самому місті.

В ПАЛАЦІ КНИГ — СВЯТО

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.). Музичні подарунки чергувалися з виступами високопосадовців. Першим вийшов на імprovізовану сцену Таврійський молодіжний хор Кримської державної філармонії. «Многая літа!» - зазвучало піднесено. Потім слово мав голова Постійної комісії у справах культури, молоді і спорту ВР АРК Сергій Цеков. Ряду міністрів представляла Арина Новосельцева, а Представництво Президента України в Криму — Ібраїм Мамутов. Було зачитано також привітання від народного депутата України Бориса Дейча, який назвав бібліотеку гордістю республіки. Приві-

тання і подарунки надійшли від Російського культурного центру, президента Фонду Москва-Крим Олега Котолупова, а телеграми — від колективів інших бібліотек України. Сімферопольські ж колеги показали навіть невеличку вітальну сценку. Були на святі і представники різних культурних товариств, зокрема, Угорського культурного товариства та почесний консул Угорщини в Україні, які зауважували, що бібліотека завжди відкрита для діалогу культур.

Особливо зворушливим стало вшанування ветеранів цієї бібліотеки,

які вже давно перебувають на заслуженому відпочинку. Серед них — і Софія Петрівна Морозова (на фото), котра цього дня теж виявилася іменинницею і також відзначала своє 90-річчя.

— Я доземно вклоняюся усім вам, — звернулася до своїх колег директор бібліотеки Людмила Миколаївна Скворцова, яка віднайшла можливість не протиставляти бібліотеку як джерело здобуття інформації сучасним Інтернет-можливостям, а навпаки — об'єднала під спільним дахом вічне і новітнє.

Комфортна, затишна, простора і прикрашена квітами та художніми виставками бібліотека, здавалося б, може витримати будь-яку конкуренцію і пристосуватися до будь-яких новацій, не втрачаючи власного обличчя і не знижуючи планки.

Ось чому здивували і збентежили слова Сергія Цекова про наступне скорочення кількості бібліотек та бібліотечних працівників, хоча і пообіцяв він протистояти таким діям.

Невже-таки не буває бочки меду без ложки дьогтю?

Тамара СОЛОВЕЙ.
(Фото автора).

ВІД КРИМУ...

«ЗАПОВІДНА УКРАЇНА»

В Києві розпочала роботу пересувна виставка переможців конкурсу фотографій природоохоронних територій «Заповідна Україна». Конкурс та виставка організовані при підтримці Державної служби заповідної справи України, Проекту Програми розвитку ООН в Україні та Глобального Екологічного Фонду «Зміцнення управління та фінансової стійкості національної системи природоохоронних територій в Україні» та Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація природоохоронних територій України».

На виставці представлені 50 кращих робіт. Всього протягом трьох місяців на розгляд журі було надіслано 700 фотографій, що були зроблені на території об'єктів природно-заповідного фонду.

Перше місце у конкурсі завоювала робота Юрія Пекеліса «Мелодія ріки» (р. Яремча, Карпатський національний природний парк). На другому місці — фоторобота «Вечір Мармаросів» Олександра Котенка, зроблена у Карпатському біосферному заповіднику. На третьому місці —

фотографія гори Писаний камінь, геологічної пам'ятки природи у Івано-Франківській області, автором якої є Роман Федоришин (фото унизу). Окремий приз отримала робота Ольги Демченкової «Захід сонця на мисі Айя» (фото угорі), яку обрали кращою відвідувачі Інтернет-порталу Bigmir.net, де знаходиться офіційна сторінка конкурсу.

Відвідати виставку можна з 26 листопада по 23 грудня 2010 року у Галереї мистецтв ім. Олени Замостян Національного університету «Києво-Могилянська академія» (м. Київ, вул. Іллінська, 9). Наступного року виставка подорожуватиме регіонами країни.

Довідково. До об'єктів природно-заповідного фонду України відносяться: природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, заповідні урочища, ботанічні сади, дендропарки, а також пам'ятки садово-паркового мистецтва та пам'ятки природи.

<http://www.menr.gov.ua>

... ДО КАРПАТ

УВАГА: КОНКУРС!

«КРИМЧАНОЧКА»

Вітаю вас, шановні працівники редакції та читачі газети «Кримська світлиця»! Мене звуть Софія МОЙСЕВА. Мені 11 років. Я навчаюсь у 5-Д класі НВК «Школа лицей № 3» ім. А. С. Макаренка у м. Сімферополі. У вільний від навчання час ходжу на уроки хорового співу та займаюсь у недільній школі. Дуже люблю фотографуватися!

У конкурсі духовної краси «Кримчаночка» можуть взяти участь всі-всі-всі! Надсилайте нам ваші фотознімки з короткими розповідями про себе. Голосувати за претенденток можна за допомогою SMS на номер +38-(095)-586-79-71; E-mail: krymchanochka@ukr.net або листами на адресу редакції з поміткою «Кримчаночка» на конверті. Чим більше голосів набере ваша обраниця, тим більше у неї шансів стати фіналісткою!